

Innst. S. nr. 137

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:26 (2007-2008)

Innstilling fra justiskomiteen om representantfor- slag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om å oppnevne en kommisjon for å gjennomgå drapssaker med bakgrunn i vold i nære relasjoner

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen fremsatte 21. november 2007 følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen oppnevne en uavhengig kommisjon som skal gjennomgå drapssaker de siste 10 årene som har bakgrunn i vold i nære relasjoner. Kommisjonen bes fremme forslag som kan styrke forebyggingen og håndteringen av vold i nære relasjoner."

Mesteparten av volden i samfunnet utøves av en de kjenner godt - ofte kalt vold i nære relasjoner. I mange år har det vært kjent at vold i nære relasjoner oftest rammer kvinner. Den senere tids medieoppslag har avdekket graden og omfanget av de mest alvorligste tilfellene; de som har endt med drap. Vold i nære relasjoner kan ikke aksepteres, og det er forslagsstillerens syn at det må gjøres mer for å øke kunnskapen om vold i nære relasjoner, for å forebygge voldelige familierelasjoner, og for å hjelpe dem som utsettes for vold av en de kjenner godt.

Forlagsstillerne mener det kan være nyttig å gjennomgå de drapssakene som i de siste 10 årene skyldes vold i nære relasjoner. Forlagsstillerne vil derfor foreslå at det oppnevnes en uavhengig kommisjon med faglig bredde som kan gjennomgå disse sakene på en grundig måte. Ved å gjennomgå disse

drapssakene mener forlagsstillerne at man kan få en nyttig innsikt som kan hjelpe til å forebygge vold i nære relasjoner på en bedre måte i fremtiden, slik at drap forhåpentligvis kan forhindres. Kommisjonen bør se på hvor mange av mennene som har fått et helse- og sosialfaglig tilbud før det har endt med drap, hvor mange som har gått i behandling og hvor mange som er politianmeldt for vold tidligere.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, ser det som svært viktig at det settes inn tiltak som begrenser vold i nære relasjoner. Det er et alvorlig samfunnsproblem med store mørketall. Bekjempelse av vold i nære relasjoner krever innsats på et bredt område.

Komiteen mener det er viktig at de involverte etater får kompetanse på hvordan de skal håndtere disse sakene. Komiteen ønsker at det i utdanningen til lærere, førskolelærere, helsearbeidere og politi blir lagt vekt på hvordan disse kompliserte sakene skal håndteres. Komiteen mener videre det er viktig at det legges vekt på forebyggende og holdningsskapende arbeid.

Komiteen er fornøyd med at Regjeringen 17. desember 2007 la frem en handlingsplan mot vold i nære relasjoner, kalt "Vendepunkt". Flere av problemstillingene over er tatt med i handlingsplanen, og konkrete tiltak er foreslått. I statsrådets svar til representantforslaget er planens 50 punkter refe-

rett. Brevet følger vedlagt denne innstillingen. Komiteen støtter tiltakene i planen.

Komiteen ønsker å fremme to tiltak i planen som går direkte inn i representantforslaget. I planens pkt. 34 er kvinner som blir drept av sin nåværende eller tidligere partner, omtalt. Regjeringen ønsker å kartlegge disse drapssakene, og gjennom dette arbeidet forsøke å identifisere risikofaktorer og utvikle forebyggende tiltak.

I planens pkt. 17 til og med 20 har planene fokus på voldsutøveren. Regjeringen ønsker at voldsspiralen skal brytes ved å styrke behandlingstilbudet til voldsutøvere. Komiteen ser det som viktig at tilbudene til voldsutøveren blir landsdekkende, noe det også legges opp til i planen.

Komiteen ser utfordringene med at seks departement er sammen om en plan, men velger å se det som en styrke i denne sammenheng da bekjempelse av vold i nære relasjoner er avhengig av et bredt samarbeid mellom de ulike etatene som er involvert i disse sakene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet slutter seg til at det tas en gjennom-

gang for de 10 siste årene av drapssaker som har bakgrunn i vold i nære relasjoner. Disse medlemmer er enig i mange av de punkter som nå gjennomgås, men vil påpeke at det er for lite fokus på offeret. Disse medlemmer vil videre peke på at det hjelper lite med planer og tiltak dersom det ikke følger med ressurser.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:26 (2007-2008) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om å oppnevne en kommisjon for å gjennomgå drapssaker med bakgrunn i vold i nære relasjoner - vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 12. februar 2008

Anne Marit Bjørnflaten

leder

Hilde Magnusson Lydvo

ordfører

Vedlegg**Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 18. desember 2007****Dok 8:26 (2007 - 2008) - forslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum og Trine Skei Grande om å oppnevne en kommisjon for å gjennomgå drapssaker med bakgrunn i vold i nære relasjoner**

Jeg viser til brev av 4. desember d.å. om overnevnte representant forslag nr. 26.

Før jeg konkret kommenterer forslaget i dok 8:26 fra Venstres representanter, vil jeg slå fast at jeg er helt enig utgangspunktet - vold i nære relasjoner kan ikke aksepteres. Slik voldsbruk er alvorlig kriminalitet, kan gi store helseskader og er et brudd på grunnleggende menneskerettigheter. Denne volden rammer hardt og har alvorlige konsekvenser for de som opplever den, ikke minst ved at den ofte foregår på et sted der alle skal kunne føle seg trygge - nemlig i eget hjem.

For å sikre at innsatsen styrkes på alle de livsområder som berøres, tok jeg initiativ til å utarbeide en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner med undertittel "Vendepunkt" som ble lansert 13. desember 2007.

Seks departementer har gått sammen om syv målsettinger:

- A) Ofre for vold i nære relasjoner skal sikres nødvendig hjelp og beskyttelse
- B) Voldsspiralen skal brytes ved å styrke hjelpe- og behandlingstilbudet til voldsutøveren
- C) Ofre for vold i nære relasjoner skal gis tilbud om tilrettelagte samtaler med voldsutøver
- D) Samarbeidskompetansen og kunnskapen i hjelpeapparatet skal styrkes
- E) Forskning og utviklingsarbeid skal iverksettes
- F) Vold i nære relasjoner skal gjøres mer synlig
- G) Vold i nære relasjoner skal forebygges gjennom holdningsendringer

Den nye handlingsplanen har tiltak som dekker flere av de momenter som nevnes i begrunnelsen for forslaget som stilles i dok 8:26. Jeg vil derfor gjengi de 50 tiltakene:

1. I løpet av 2008 skal det være etablert barnehus i alle regioner slik at tilbudet blir landsdekkende. Målet med barnehusene er å gi bedre tilbud til barn som utsettes for overgrep ved at blant annet medisinsk undersøkelse, dommeravhør og behandling tilbys samlet. De regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforbygging (RVTS) har et særlig ansvar for å bygge opp kompetanse på området og formidle kunnskap til tjenesteapparatet.

Ansvarlig: JD, BLD, HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring 2008

2. Det opprettes en døgnåpen, gratis alarmtelefon for barn og unge som er utsatt for ulike former for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Målet er at barn skal kunne henvende seg til ett telefonnummer om sin situasjon og bekymring, og at henvendelsen deretter kan videreformidles til rett instans i kommunen for oppfølging. Voksne som er bekymret for barn skal også kunne ringe til alarmtelefonen. Alarmtelefonen etableres som et to-årig pilotprosjekt i perioden 2008-2009.

Ansvarlig: BLD, JD - Oppstart; 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

3. Voldsofferstatningsordningen skal endres slik at barn som er vitne til vold mot en nærstående person gis rett til voldsoffererstatning. Forslaget fremmes i Ot.prp. nr. 10 (2007-2008) som ligger til behandling i Stortinget og som forventes vedtatt inneværende år med ikrafttreden 1.1.08.

Ansvarlig: JD - Oppstart; 2008 - Gjennomføring: 2008

4. Regjeringen vil utrede om det er behov for å styrke det strafferettslige vernet for barn som eksponeres for vold i familien.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

5. I saker som omfattes av ordningen med bistandsadvokat, herunder ofre for vold i nære relasjoner, skal det gis rett til en kostnadsfri samtale med advokat før anmeldelse.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

6. En levekårsundersøkelse blant innsatte i norske fengsler viste at mange kvinnelige innsatte har vært utsatt for vold og overgrep. For å gi kvinnene en mulighet til å bearbeide sine erfaringer skal det gjennomføres et samarbeidsprosjekt mellom Oslo Krisesenter og Bredtveit fengsel. I tillegg til det direkte tilbudet som skal gis til kvinnene gjennom samtaler og gruppebasert virksomhet, skal det utvikles metoder i arbeidet for å nå gruppen, samt spre kompetanse om vold i nære relasjoner i kriminalomsorgen.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2007 - Gjennomføring: 2008

7. For å styrke rettssikkerheten for små barn i alderen 0 til 3 år som dør plutselig og uventet, skal det gis et obligatorisk tilbud om dødsstedsundersøkelse i regi av helsetjenesten. Hovedformålet er å fastsette dødsårsak samt å fremskaffe kunnskap i forebyggingsøyemed. Dersom dødsfallet kan

skyldes en straffbar handling, skal det gis melding til politiet. For å kunne sette i verk tiltaket er det nødvendig å endre forskrift om melding av unaturlig dødsfall. Forskriftsarbeidet vil starte opp i 2008.

Ansvarlig: HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2010

8. Det skal arbeides for å gjøre krisesentrene tilgjengelige og tilrettelagt for alle aktuelle brukergrupper, herunder kvinner med funksjonsnedsettelser. Krisesentrenes vertskommuner skal oppfordres til slik tilrettelegging, blant annet gjennom bruk av Husbankens låneordninger og den kompetansen som i dag finnes om universell utforming.

Ansvarlig: BLD, KRD - Oppstart 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

9. Politidistriktene skal pålegges en minstestandard der funksjonen som familievoldskoordinator skal være en 100 % stilling. I de største politidistriktene skal det etableres egne team. Teammodellen skal være landsdekkende, i den forstand at distrikter uten egne team skal sikres kompetanseoverføring og bistand der det er behov for det. Målsettingen er å sikre at ofre for vold i nære relasjoner møtes med respekt, kunnskap og forståelse når de henvender seg til politiet, samt å sikre god kvalitet på etterforskning og påtalevedtak.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: Varig

10. Det skal gjennomføres et pilotprosjekt med bruk av elektronisk merking av voldsutøvere (omvendt voldsalarm). Elektronisk merking vil kunne benyttes som et virkemiddel i saker der det foreligger et brudd på et ilagt besøksforbud. Målsettingen er å øke tryggheten for offeret og plassere ansvaret for volden hos utøveren.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

11. Politihøgskolen har utarbeidet rapporten "Å leve på sperret adresse". Tiltakene i rapporten skal gjennomgås og vurderes opp mot behovet for å bedre forholdene for kvinner som må leve på sperret adresse (kode 6/7). Det er særlig viktig å synliggjøre behovene til barn som lever sammen med en foresatt på sperret adresse. Rutinene i offentlige etater skal gjennomgås og forbedres for å sikre at informasjon om personer som lever på sperret adresse ikke gis ut.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

12. Politiforklaringer med lyd- og bildeopptak har en rekke fordeler og skal brukes mer, jf. Riksadvokatens retningslinjer av 24. april 2007. Slike avhør gir blant annet sikkerhet for at alt som for-

klares kommer med og at belastende avhør kan gjennomføres raskere. En viktig fordel er også at andre kan danne seg et bedre inntrykk av omstendighetene ved forklaringer, for eksempel hvordan et volds- eller voldtektsoffer fremsto på anmeldelsestidspunktet. Alle politidistrikt skal derfor ha tekniske muligheter til å foreta politiavhør med opptak av lyd- og bilde.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: Varig

13. For mange ofre og vitner er det en betydelig belastning å forklare seg for retten, i en del tilfeller flere ganger. Sikres forklaringene fra tingretten ved lyd- og billedopptak, og disse tillates brukt ved ankebehandlingen, kan det være tilstrekkelig at et offer forklarer seg for retten en gang, samtidig som adgangen til å overprøve tingrettens dom beholdes. En slik ordning reiser mer vidtgående spørsmål knyttet til ankeordningen og skal utredes nærmere.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

14. Det skal utarbeides en brosjyre om rettshjelp og rettssystemet på flere språk. Brosjyren skal gjøres tilgjengelig på alle landets politistasjoner.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

15. Det skal igangsettes et arbeid for å sikre at flere kvinner som kommer til Norge gjennom familiegjenforening deltar i norskopplæringen, slik de har rett og plikt til. Kvinner med svake norskkunnskaper og liten kjennskap til egne rettigheter i det norske samfunn er særlig sårbare dersom de skulle oppleve vold i nære relasjoner.

Ansvarlig: AID - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

16. Det skal igangsettes et pilotprosjekt med gratis støttetelefon for kriminalitetsofre. Tilbudet vil særlig kunne være til hjelpe for ofre for vold i nære relasjoner.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

17. Basert på NKVTS kartlegging av hjelpe- og behandlingstilbudet til personer med volds- og aggresjonsproblemer, skal det utarbeides en plan for å gjøre tilbudet landsdekkende. Stiftelsen Alternativ til Vold (ATV) er sentral i etableringen av nye behandlingstilbud og i løpet av 2008 skal det etableres ytterligere to tilbud i regi av stiftelsen. Disse tilbudene kommer i tillegg til de allerede etablerte tilbudene i Oslo, Drammen, Langesund, Tønsberg og Asker og Bærum.

Ansvarlig: JD, AID, BLD, HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføres: 2008 - 2011

18. Sinnemestringsprogrammet som er utviklet ved Regional Sikkerhetsavdeling og Kompetanse-

senter Brøset, skal spres. Programmet skal lære voldsutøvere alternative måter å håndtere sine volds- og aggresjonsproblemer på. Programmet benyttes av ulike tjenester og aktører som er i kontakt med voldsutøvere. RVTS skal bidra til modellen spres systematisk og forankres i tjenesteapparatet i de respektive regioner og at alle aktuelle tjenester og ansatte får opplæring
Ansvarlig: HOD, AID, BLD, JD - Oppstart; 2008 - Gjennomføres: 2008 - 2011

19. ATVs hjelpe- og behandlingstilbud til voldsutøvere skal evalueres. Formålet er å dokumentere effekten av behandlingen med sikte på systematisk spredning av metodene. På basis av klientdata fra ATV i årene 1992 - 2004 har NKVTS gjennomført to studier av menn som utøver vold. Studien viste at 2/3 selv hadde vært utsatt for vold i familien og at ca. 2/3 hadde gjennomført behandlingen. NKVTS skal nå gjennomføre en følgestudie (prospektiv) av effekten av ATVs behandling.
Ansvarlig: HOD, AID, BLD, JD - Oppstart 2008 - Gjennomføring: 2008- 2010

20. Det skal gjennomføres en nasjonal konferanse om hjelpe- og behandlingserfaringer i arbeidet med utøvere av vold i nære relasjoner.

Ansvarlig: JD, AID, BLD, HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

21. Det skal igangsettes et toårig pilotprosjekt i regi av konfliktrådet i Sør-Trøndelag. Prosjektet skal prøve ut frivillig bruk av tilrettelagte samtaler og/eller stormøter rundt voksne og barn som er berørte av vold i nære relasjoner. Målsettingen er bedre ivaretagelse av ofrene, bearbeidelse av tillitsbrudd og skadede relasjoner, samt mobilisering av privat og offentlig nettverk for konstruktivt samarbeid om fremtiden, der dette er ønskelig eller nødvendig.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

22. I løpet av handlingsplanperioden skal det settes i gang et prosjekt hvor ett politidistrikt i tett samarbeid med konfliktrådet skal prøve ut bruk av tilrettelagte samtaler i saker der det er ilagt et besøksforbud. Målsettingen er at de berørte skal få et tilbud om å diskutere de praktiske konsekvensene av besøksforbudet innenfor en trygg ramme.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2009 - Gjennomføring: 2009 - 2011

23. I løpet av handlingsplanperioden skal det iverksettes et prosjekt for å prøve ut tilrettelagt dialog i regi av konfliktrådet i saker omhandlende vold i nære relasjoner på egnet tidspunkt i straffesakskjeden. Dette skal være et frivillig tilbud. Målet er å skape en arena hvor det åpnes for dialog om

de følelsesmessige konsekvensene av den straffbare handling, ansvar, tillitsbrudd, eventuell fremtidig relasjon, felles barn m.m.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2009 - Gjennomføring: 2009-2011

24. NKVTS skal i samarbeid med RVTS utarbeide en mal for kommunale/interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. RVTS'ene skal legge til rette for og bistå kommuner som ønsker å utvikle lokale handlingsplaner på dette området.

Ansvarlig: JD, AID, BLD, HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

25. Det skal iverksettes et faglig utviklingsprosjekt i familievernet om arbeid med vold i nære relasjoner. Prosjektet baseres på erfaringene fra prosjektet "Barn som lever med vold i familien".

Ansvarlig: BLD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

26. Innsatsen for å beskytte og hjelpe barn som er utsatt for vold i nære relasjoner styrkes gjennom å videreføre prosjektet "Barn som lever med vold i familien". En hovedoppgave for prosjektet er veiledning, kompetanse- og metodeutvikling i barnevernet. I tillegg skal prosjektet bidra til å øke helsestasjonenes, skolenes og barnehagenes kunnskap om vold i nære relasjoner. Vold mot barn i nære relasjoner skal være et tema på 9 landsomfattende konferanser for kommunene/barnevernet i 2008.

Ansvarlig: BLD - Oppstart: 2007 - Gjennomføring: 2007 - 2009

27. Det skal ferdigstilles veiledningsmateriale om oppfølging av barn på krisesenter basert på resultater fra et pilotprosjekt i Drammensregionen og erfaringer fra prosjektet. Barn som lever med vold i familien". Veiledningsmaterialet danner utgangspunkt for regionale opplæringsstilbud for krisesentrene.

Ansvarlig: BLD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

28. Det er behov for å styrke kompetansen til lærere og førskolelærere og annet relevant personell når det gjelder å avdekke vold mot barn, gi støtte til barn som har vært utsatt, og kunnskap om hvilke instanser som kan bistå når det avdekkes tilfeller av vold jf. NKVTS nr. 2/2007 "Undervisning om vold ved universiteter og høyskoler". I samarbeid med allmennlærerutdanningene og førskolelærerutdanningene må det vurderes hvordan disse institusjonene kan styrke sin opplæring på dette området og bidra til å dekke et nærmere definert kompetansebehov. Kunnskapsdepartementet vil støtte konferansetilbud for å bidra til kompetanseutvikling av lærerutdannere på dette området. I tillegg er dette et kompetanseområde som vil bli

vurdert styrket i rammeplanene for lærerutdanningene i forbindelse med Kunnskapsdepartementets oppfølging av NOKUTs evaluering av førskolelærerutdanningen og det pågående arbeidet med allmennlærerutdanningene.

Ansvarlig: KD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2010

29. Overgrepsmottakene ved legevaktene skal styrkes. Det skal også gjennomføres en evaluering av overgrepsmottakene som grunnlag for videre utvikling av tjenestene, både med hensyn til kapasitet og kompetanse.

Ansvarlig: HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

30. NKVTS har fått i oppdrag å kartlegge kompetansebehovet og tilgjengeligheten ved krisesentrene og fremme forslag om tilpassede opplæringstiltak for krisesentermedarbeidere. Med bakgrunn i dette arbeidet skal det gjennomføres kompetansehevingsprogram for krisesentrene. Det vil blant annet kartlegge behovene til voldsutsatte kvinner med minoritetsbakgrunn og voldsutsatte kvinner med nedsatt funksjonsevne.

Ansvarlig: BLD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

31. RVTS'ene skal utvikle rutiner for hvordan krisesentrene skal forholde seg til voldsutsatte kvinner med alvorlig rusproblematikk eller omfattende psykiske problemer. Det skal videre utvikles rutiner for bedret samhandling og samarbeid mellom relevante aktører slik at voldsutsatte kvinner med slik problematikk gis et alternativt tilbud der det er aktuelt.

Ansvarlig: BID og HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

32. Det skal gjennomføres regionale samlinger for familievoldskoordinatorer i politidistriktene. Målsettingen er å legge til rette for erfaringsutveksling med henblikk på fag, rutiner og tverretattlig samarbeid. Det skal særlig legges vekt på å synliggjøre resultatene i de politidistriktene der man har oppnådd gode resultater.

Ansvarlig: JD - Oppstart 2008 - Gjennomføring: 2008

33. Det skal utarbeides en veileder om arbeidet med vold i nære relasjoner til bruk for politidistriktene.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

34. Når kvinner utsettes for drap er gjerningspersonen nåværende eller tidligere partner i nær halvparten av tilfellene. Det skal gjennomføres en kartlegging av drapssaker der gjerningspersonen er offerets nåværende eller tidligere partner. Målsettingen er å identifisere risikofaktorer og utvikle forebyggende tiltak

Ansvarlig: JD, AID, BLD, HOD, KD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

35. Å leve på sperret adresse står på mange måter i kontrast til myndighetenes tilrettelegging av samfunnsordninger som innlemmer borgerne i et fellesskap. Barn rammes i særlig grad av et liv der alle vanlige omstendigheter må holdes hemmelig. Det skal iverksettes nødvendig kunnskapsinnhenting på dette området som grunnlag for å videreutvikle tiltak.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

36. NKVTS vil få i oppdrag å gjennomføre følgende utvikling og forskningsoppdrag i handlingsplanperioden:

- På bakgrunn av eksisterende forskning og rapporter innhente kunnskap om vold og overgrep mot kvinner med nedsatt funksjonsevne og deres hjelpebehov, samt utarbeide forslag til tiltak for å styrke hjelpetilbudet til denne gruppen.
- Iverksette en undersøkelse om vold og overgrep mot menn i nære relasjoner og deres hjelpebehov. Resultatene av undersøkelsen skal danne grunnlag for videre metode- og tiltaksutvikling.
- Iverksette en undersøkelse om årsakene til endringer i brukersammensetningen ved krisesentrene knyttet til ulike brukergruppers behov for informasjon, hjelp og oppfølging.
- Kartlegge ulike grupper barn og unge på krisesentre i forhold til situasjon og utfordringer, samt behov for informasjon, hjelp og oppfølging jf. pkt. c.

Ansvarlig: JD, AID, BLD, AID, HOD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

37. RVTS'enes forankring skal evalueres etter tre års drift. Evalueringen skal danne grunnlag for sentrenes fremtidige forankring og virksomhet, herunder arbeidet med å styrke kompetansen om arbeidet med vold i nære relasjoner i regionene.

Ansvarlig: HOD, AID, BLD, JD - Oppstart: 2008/2009 - Gjennomføring: 2010

38. Politiets arbeid med vold i nære relasjoner skal evalueres. Evalueringen skal danne grunnlag for videre metode og tiltaksutvikling. For å sikre en bredest mulig tilnærming skal evalueringen omfatte en analyse av brukernes tilfredshet med politiets håndtering av deres sak.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

39. Praktiseringen av Utlendingslovens § 9 annet ledd vedtatt i februar 2006 skal evalueres. Bestemmelsen har følgende ordlyd: "Arbeidstillatelse og oppholdstillatelse for familieetablering kan nektes dersom det er sannsynlig at søkeren

eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet. Tilsvarende gjelder særkullsbarn som søker familiegjening med forelder som har fått arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse for familieetablering".

Ansvarlig: AID - Oppstart: 2009 - Gjennomføring: 2009-2010

40. Det skal gjennomføres omfangsundersøkelser, første gang i 2009, om forekomsten av vold mot barn og voksne i nære relasjoner.

Ansvarlig: JD, AID, BLD, HOD, KD - Oppstart 2009 - Gjennomføring: 2009

41. Det iverksettes landsdekkende holdningsskapende tiltak rettet mot allmennheten for å synliggjøre og forebygge vold mot barn. Tiltaket er ledd i oppfølgingen av FN's rapport om vold mot barn fra 2006 og relatert til blant annet prosjektet "Barn som lever med vold i familien". Tiltaket gjennomføres i samarbeid mellom organisasjoner og fagmiljøer

Ansvarlig: BLD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

42. Som et ledd i å synliggjøre vold i nære relasjoner skal det gjennomføres en voldsmåling etter mønster av Justisdepartementets målinger i 2003 og 2005.

Ansvarlig: JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

43. Det skal utvikles og gjennomføres et informasjonsarbeid rettet mot allmennheten for å øke kunnskapen og oppmerksomheten om vold i nære relasjoner. Dette skal gjøres i samarbeid med frivillige organisasjoner, næringsliv og eventuelle andre aktører.

Ansvarlig: JD - Oppstart 2008 - Gjennomføring: 2008

44. Det skal utvikles et prøveprosjekt for videregående skole, med særlig fokus på familierelasjoner, kommunikasjon og konflikthåndtering. Prosjektet skal utvikles som et samarbeid mellom familievern og skole, og skal tilbys videregående skoler i enkelte regioner gjennom utvalgte familievernkontor. Skolehelsetjenesten og rådgivningstjenesten vil kunne være nyttige samarbeidspartnere i gjennomføringen av dette prosjektet.

Ansvarlig: BLD, HOD, KD, AID - Oppstart 2009 - Gjennomføring: 2009 - 2011

45. Det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner rettet mot nyankomne innvandrere skal styrkes. Det skal utarbeides et opplæringsopplegg om temaet vold i nære relasjoner knyttet til i samfunnskunnskapsdelen i norskopplæringen. Målgruppen er alle som har fått oppholds- eller arbeidstillatelse i Norge som danner grunnlag for varig opphold. Gjennom utvikling av en egen

veileder til lærere i norskopplæringen skal det legges til rette for kunnskapsbasert dialog om tema likestilling og kvinner og barns rettigheter. Tiltaket skal ses i sammenheng med tiltak 15 i denne planen, tiltak 11 i handlingsplan mot tvangsekteskap og tilsvarende tiltak i handlingsplan mot kjønnslemlestelse.

Ansvarlig: AID - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2009

46. Tema likestilling samt kvinner og barns rettigheter skal styrkes i kulturorienteringsprogrammet for overføringsflyktninger som skal til Norge.

Ansvarlig: AID - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

47. Det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner rettet mot nyankomne asylsøkere skal styrkes i mottakssystemet gjennom utvikling av informasjonsmateriell, foreldreveiledning og kompetanseheving av mottaksansatte.

Ansvarlig: AID - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

48. Det forebyggende arbeidet i kommunene skal styrkes gjennom tilbud om foreldreveiledning i familier med minoritetsbakgrunn. Gjennom "Program for foreldreveiledning" skal det gjennomføres opplæring av veiledere om temaet vold og overgrep, slik at temaet blir en del av den veiledning som skal gis til foreldre. Opplæringen og utviklingen av undervisningsmateriale skal skje som et samarbeid mellom foreldreveiledningsprogrammet, prosjektet "Barn som lever med vold i familien" og andre aktuelle fagmiljøer.

Ansvarlig: BLD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008

49. Studier viser at vanskeligheter i det sosiale samspillet læres inn tidlig og kan påvises allerede i tidlige barneår. Å stanse eller bryte negative samhandlingsmønstre kan forebygge aggressiv og voldelig atferd blant barn og unge. Det skal utvikles en strategi for å forebygge aggressiv atferd blant annet gjennom å tilby veldokumenterte metoder rettet mot barn og unge. Målet er å lære barn og unge andre måter å løse konflikter på enn ved bruk av vold.

Ansvarlig: BLD, HOD, JD - Oppstart: 2008 - Gjennomføring: 2008-2011

50. Det skal tilrettelegges for informasjon til soldater i førstegangstjeneste med sikte på bevisstgjøring i forhold til vold i nære relasjoner.

Ansvarlig: FD - Oppstart 2008 - Gjennomføring: 2008 - 2011

Forslaget fra representantene Odd Einar Dørum og Trine Skei Grande

Drap er en opprørende forbrytelse, i særlig grad når noen drepes av en nærstående person. Vi vet at

mange drap blir utført av noen som står i nær relasjon til offeret, blant annet gjennom statistikken til KRIPPOS. Jeg må likevel innrømme at de politiske tiltakene opp gjennom årene ikke har vært gode nok, vi har fortsatt store utfordringer knyttet til kunnskap som grunnlag for utvikling av effektive metoder som kan forebygge drap. Jeg er derfor glad for det fokuset som har vært på drap i nære relasjoner i den senere tid, og mener at vi nå må ta en ordentlig debatt om dette.

Tiltak 34 i handlingsplanen tar utgangspunkt i nettopp det faktum forslagstillerne også gjør - i nær halvparten av tilfellene der kvinner blir drept, er gjer-

ningspersonen nåværende eller tidligere partner. Jeg har allerede tatt beslutningen om å kartlegge drapssaker for å identifisere risikofaktorer som muligens kunne ha vært dempet gjennom gode hjelpetiltak. En slik helhetlig gjennomgang vil kreve medvirkning fra ulike deler av samfunnet. Arbeidet med å operasjonalisere tiltaket er under planlegging. Målsettingen er å utvikle bedre beskyttelsestiltak og bedre forebyggingstrategier.

Forslaget og hensynene bak dette anses således ivaretatt gjennom handlingsplanen mot Vold i nære relasjoner - Vendepunkt.